

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den Swenske
PATRIOTEN.

No. XV.

Et vigiles lucernas
Profer in lucem; procul omnis esto.
Clamor & ira

Horatius.

Drömde jag eller war jag waken? Jo, jag
war waken; Nei jag drömde; Jo, jag må-
ste likwähl ha varit waken; Nå lika mycket
då; I natt, då jag sof som bäst, så börjades
där ett faseligit støj, buller och styrjöld på
gatan: Effen är lös = = wagn = = trumla = = hej = =
spring = = klämta = = åkare = = brandmästare = =
natt = = Sprutan N:o = hej skynda = = hwart = =
tit = = nej = = dit = = fort åkare = = ur wägen = =
hoj = = =

Jag blef illa wed; tänckte mig opp och ut; Men jag
bade intet wähl fått sättia fotē utur sängen förr än brand-
wakt kommer i dören och beder mig bli stilla; det har,
sade han, ingen ting at betyda. Den ärliga Mannen
lade läsit mitt Xkte ark, och sådt deraf, at efter Pa-
trioten war så bekant med Spöken, så skulle han ock kun-
na

na fördrifwa dem. Men, eljest skal du tro, där war wett
nog för ett Liverie hos minn natt-gäst. När jag lånar
minn ord åt hans goda mening, så blir det ett sådant
Samtahl utaf.

Brandw. Det måtte wara ett förgifftig tyg de
Roman-Böckren at wara Eld-fängde; hela detta bullret
kommer deraf, at en wiss Fröken, som gemenligen sitter
om nåttren och kyskas i en Roman, har somnat öfwer
Boken; hwar igenom hennes stubb och Dormeuse &c.
kommit i fara och blifwit elden till rofs. Om det skulle
bli ett sådant buller utaf för hwar gång slike små Ro-
man-Wädelbar äro på wägen, så singe I ingen natt
säftwa i fred. Men jag wet wäl hwaras det kommer allt
ihop; det är ett spöke = = ja; Gud wet om jag dörs
tala om = =

Patriot. Säg man; men huru kan jag hjälpa
dig?

Brandw. Jo, jo kan ni sä: det är ett underli-
ggt spöke, som går och wurmar för sig sielf, om nåttren
särdeles. Det tar hielte-sleg, exercerar, stuter förлие-
ta suckningar emot det blå och stjern-beklädda Himla-
hwalfwet; gör förtroende af sin olycka och lidande åt al-
la stenar och gat-hörn, lik som hieltar och hielttinnor i
Romanerne plåga gödra. Stundom har det en min som
en Biörn eller Bödel, stundom som en barmhertig Ci-
tron-slicka, stundom som ett konstigt tiggat-elände ic. ic.
Jag har lärdt så många glosor utur Astree, Clelie, Cleo-
patre, Artamene och flera, at jag kan rätt nu skrifwa en
wählstaltig Roman på fri hand; Men den lärdomen kån-
per jag dyrt nog; Ach Himmel! rätt som jag går i min
enfaldighet, så kommer spöket springandes med en snes
Don

Don Quixoter, rudrade, gronne, grymme skäder-hiel-
 tar; de falla mig an, som en Jätte ett trall, en Princes-
 se-röfware &c. och jag är ändå intet annat än en fattig
 brandwakt. Det kostar möda at förswara sig; jag tröt-
 nar snart wed denna leken. Dehutan, efter jag är af lu-
 stigt temperament, så kan ni tänka huru det incom-
 moderar mig när luften blir upfylld med Iris bannor, arier
 lamento, madrigaler &c. Ibland heter jag Ferulas,
 ibland Lyfander, ibland Endemon, och hwem kan min-
 nas alt? Etjest har jag kommit under wäder med, at det-
 ta artiga Spöket har förmått några rika läshymilar at
 skaffa sig kostbara Bibliothequer efter hennes smak; han,
 wählraden sielf, putsar huset åt sina studerande Mata-
 dorer hela natten öfwer; Och, när om dagen det lilla
 Charnelle-sodret nödgas wancka opp i ett Collegium, el-
 ler Contoir, eller Kirckia, eller annorstädes, der Perso-
 nens namn är engagerat, så håller hon den stora Roman-
 stalen sällskap hemma. Det är både ynckligt och lösligt
 at se huru den ädla Celinde ansäcktas, när hon wid sin
 Syboga hwälfwer i Tanckarna en widlöftig Kärleks-Hi-
 storie med sin tappra Celadon, i imitation efter sin Cle-
 lie. Men jag tycker at desse, som älska hwaran på Ro-
 man-wis, äro de obehöfwämligaste Creatur i Werlden.
 Doct kan wähl spöket slå sig löst ibland och gödra sina
 dyrkare sällskap på ett hemligt recreations-rum = = =
 Då kommer jag på de Ipeculationer at Romanerne haf-
 wa samma art som stähl, Jungfru hiertan som flinta
 och Cavailleurs-Hiertan som fröste = =

Ibland klagar Spöket öfwer Swenske tiderna; wi
 äre så tröge at upodla vårt språk och smak i dessa läcker-
 heter &c. Men jag tröstar henne: det är många,
 som med slika nyttiga söker förädla en fructlös tid, den
 han stähl undan ifrån sina torra och gemena tiensst-
 syss-

for, i hvilka inga ravissante infall och evenementer
 finnas. Så mycket har jag lärdt: en Meniskia kan o-
 möjligan bli beleswad, mindre dygdig och ädelstint före
 än han fått några dusin Romaner i hufvudet; Då först
 kan man äfwen döma om skrif-arter, och kasta bort den
 Pedantiska Skohl-wärden för en gamtial Cicero och
 hans geliker, som gräblare gödra sig breda med. När
 man fått rätt smak i dessa Skrifter, så finner man, at,
 t. e. Calprenede samlat mera wählstalighet på ett blad,
 än berörde Cicero har i alla sina Traditioner eller Ta-
 citus i hela sin Historia. Dertfore ser man at infall utur
 Romaner och den arten af stybl, som har en liten kropp
 med 3. alnars ben, en wäfogel-skier och tupp-hufwud
 äfwan på, behagar wära galante Skrif-domare som
 aldrast. Summa: den nya, särdeles Fransyske Wert-
 den (Tyfka Romanerne i högsta respect; lemnade åt sina
 Secreterare och Grisletter, som intet förstå Fransyskan)
 hafwa funnit på en konst, at smygga all nyttig lärdom in i
 dessa behageliga böckren. Här lär man rätta Scats-
 grepen, fast än de äro litet impracticable; här lär man
 entrenera Fruentimter, rätt äfka, rätt skilja dygd
 och odygd, och kan bli på slutet en chevalier de la triffe
 figure; nyttig ledamot i samhället, när Romaner blif-
 wa fundamental-lagar! Men med allt det, så mör ingen
 wärre af detta natt-lära sällskapet än jag. Räre Herre;
 tablen I wäckert wid Spöket, efter Jären så bekante med
 det slaget; eller läsen bort det och hjälpen mig.

Patriot. Jag wil tabla der om och = = =

Brandw. Tienst-Spöket och wille jag gärna bli
 af med = = =

Patriot. Ja, Gud gifwe det wore så wähl!

Brandw.

20 Brandin. Och de många andra Spöken äfwen
så, som ni wet. Jag lider en sådan motgång så
långt Herrer hjälpen en fattig brand-wakt, som har liten
lön och ingen natt-ro!

21 Hvad säger du mina Läsare? Huru skal man kunna
hjelpa den staktars Mannen? Jag tycker om det honom.
Wille wi biuda skall at fösa ut våra spöken eller skada
skaf på dem som byst dem?

22 Och, angående wäd-eldarna? Jag prisar våra för-
sigtiga inrättningar, at hindra och hämma eld-sator,
men mina Patriotiska ögon ha blifwit warse några andra
eldar, som icke göra mindre skada; derpå kom det mig
före at skrifa en moralisk brand-ordning; jag beder om
ursäkt; så här begyntes den:

23 Jag Patriot frodlig Byarkarla-win och p. t. Se-
dolarare i Swithiod, gidd witterligit, at såsom Patrio-
terne mina Herrar rygg-sköd, gynnare och wänner, är
företommitt, huruledes åtskillige store skador i Riket till-
ma gånem hwarjehanda moraliska Wäd-Elrar och Mord-
Brännerier, så hafwa de samtelligen för godt sunnit, at,
til företommande där af, utfärda

24 Jag tänckte tolka deras mening; jag wille sätta
brand-wakter til och förordna dem i såld, åra och öfwer-
sköd i proportion af deras wähl-förhållande. Jag wille
stadga at mina brand-wakter skulle hafwa en Lykta
som heter Förnuft, en Stråla som heter Iswer
för det allmänna, ett Förswars-Gewähr, som kallas
oförskräckt mod, dygd och rena händer.

Jag tänckte förordna de skulle rova: Klockan är
t. e. ett slagen: I redlige, fredlige Swenske
Män; waker och arbetar, medan middagen at
bygga Swea Lycka warar än; Guds härliga
höga och mäktiga hand, beware vårt Land för
Eld och Brand, för Eld och Brand! Klockan
är ett slagen.

Jag tänckta alfwarligen förbiuda i mitt lilla
Patriotiska district, at gå med Eld i mörkret, wa-
ra ifrikt och nitisk utan dygdens och förståndets Ljus,
at följa Tyr-lius, lustar och affikter och så bort at me-
ra; Men jag fant huru illa jag doger til Lagsstifta-
re; Jag wille intet särdeles Förslag på Executo-
rer, förr än Lycka gör at de annähla sig sielf-
we. Jag begynte fruckta för mångahanda obegripligi-
git mände-fyller; efter jag kunde tro, at min lag tor-
de gå emot några starcka interessen; eller jag kunde blif-
wa brydder med förfrågningar, eller rasset i hasten kun-
de göra lagen obrukelig; Jag tänckte wi hafwe Lager
nog förr, Gud gifwe wi ledde efter dem! Jag blef rädd
för præjudicata, som torde kunna citeras emot mig;
Herrar Advocaterne låra hafwa kundskap der om;
Man kunde draga an för mig ett, som aldrig warit til
eller aldrig wunnit Lags-kraftt, och jag wille ändå in-
tet = = = Med ett ord, jag såg mig intet nå ut mod den
hyslan, derföre kufwade jag minna Lagsstiftar, Spticus,
Dock skal jag säga minna Läsare hwad det är för Elds-
fator, som jag är rädder före.

Til exempel: Mordbrännerier, som skwas af Swen-
ska wählfärdens hatare; du förstår mig, det är på som-
ma

ma sätt, som Comte-Gubben brukte kattfoten at draga
Castanierne af glöden. Desse äro gemeenligen utländska
och gullfärgade eidar = = =

Men så kan och hända at Swenska Eld-kulor ka-
kas af en infödd mordisk hand, som har sitt hjerta utom
landes, fast än det gemeenligen ser i miugg och på långt
håll. Såsom, när den, som skal wara Eld-wachtare,
tänder sielf på ett nybyggt Manufactorie-Hus, eller för-
hindrar at släcka en Wäd-Eld, eller ler at branden, el-
ler tycker at hans Kränck-korn wäxer, ädreabäst i oskan
af lika iurättningar. x.

Demighets-elden, som förtärer frukten, mu-
sten och mårgen af war wälsfärd och styrckia; kommer
en sådan eld lös i ett samfund, så måste Sanning och
Rättwisa sätta håret til och tacka Gud hon slipper med
Lifwet, Hus och Egendom gå i grund = = = och lit-
wähl har jag hört at många lägga sig på detta Handt-
wercket = = = hit höra

Wator och Uffitter, som swega och bränna wä-
ra Lagar, särdeles Lagskiffarens mening och asseende = =
härmed

Är **Uffwundsuftan** slätt, en farlig eld, som als-
tid söker bästa brändse = = = huru eländigt blir icke
marken bort bränd här af?

Högfärds och Lustans Eld förbränner Rikets
reale rikedom; får den sinnga sig in i ett tienst-hjerta,
så doger hela kroppen til intet; denna elden fattar ofta
i ett slags Luntor, som beta **Snusshonar** och förtär
på

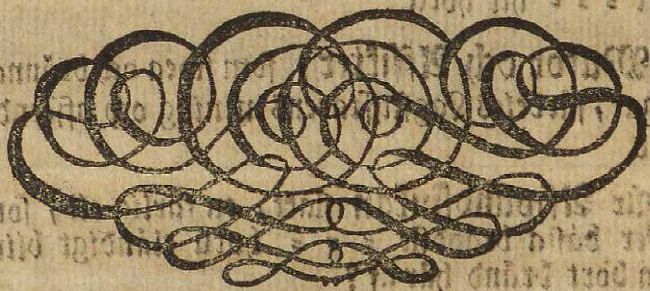

på kort stund en Agendom som Far och Barn efter Barn
kunde hafwa neg af i ewärdeliga tiden.

Lättian är ett matt lius och en pyr-eld, som dock
har en genomträngande kraft at förtära allt. Där
den elden förtäret är ligger man handen i kors, ga-
par och sofwes; lättet allt gå wind för wäg och bli-
omöjeligit at rädda något efter alla förslager äro o-
möjelige.

Härpes eller helige elden, som gemenligen
har en andaktig rök och ett glimmande af Theologisk if-
wer. Gud nåde oss när den slipper lös! Enighet i Re-
ligionen, men utan samwets- twång; helighet, men
utan inbillningar och raseri äro ett Samhälles warakti-
gaste prydnad och lycka; men eljes

Ja du wet wäl sielf hwen det går.

Finnes til salu hos Bokhandlaren Herr Lange i stora
Kretshörsningen och uti Adress-Contoïret för 20 löre Stiff. me-
cket; kunnandes och hwen som behagar pränumerera 75 Dal.
Kap. ut för he'a året, anmäla sig uti Adress-Contoïret, och
sedan undsä alla ifrån begynnelse utkomne Arck.

